

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसे महिला विद्यापीठ
३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आर्थिक विवरणपत्रांचा भाग असलेले वेळापत्रक
वेळापत्रक अ: महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

अ.०१ पार्श्वभूमी

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ आणि त्याचे विभाग/संस्था (एकत्रितपणे "SNDTWU" किंवा 'विद्यापीठ' म्हणून ओळखले जातात), यांची स्थापना १९१६ मध्ये झाली आणि १९५१ मध्ये सरकारने त्यांना वैधानिक मान्यता दिली. SNDTWU सध्या महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा, २०१६ (रद्द केल्यानंतर) द्वारे शासित आहे. (महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४).

विद्यापीठाचे मध्यवर्ती कार्यालय १, नाथीबाई ठाकरसी रोड, चर्चगेट, मुंबई येथे आहे आणि त्याचेदूरस्थ शिक्षण उपक्रमांव्यतिरिक्त चर्चगेट, जुहू आणि पुणे येथील तीन कॅम्पसमध्ये उपक्रम केंद्रित आहेत..

हे विद्यापीठ महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, २०१४ अंतर्गत सार्वजनिक फायद्याचे संस्था आहे आणि ते व्यावसायिक, औद्योगिक किंवा व्यावसायिक स्वरूपाचे उपक्रम राबवत नाही.

विद्यापीठाचे प्रमुख उपक्रम अध्यापन आणि संशोधन आहेत. विद्यापीठाचे कामकाज प्रामुख्याने राज्य आणि केंद्र सरकारकडून मिळणाऱ्या अनुदानाच्या माध्यमातून आर्थिक मदत आणि संसाधनांवर अवलंबून असते.

आर्थिक विवरणपत्रे भारतीय रुपयांमध्ये (INR) सादर केली जातात जी विद्यापीठाची कार्यरत आणि सादरीकरण चलन आहे.

२०.०७.२०२३ रोजी व्यवस्थापन परिषदेच्या ठरावानुसार ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षासाठी विद्यापीठाचे आर्थिक विवरणपत्र मंजूर करण्यात आले.

विद्यापीठाच्या आर्थिक स्थिती आणि व्यवहारांचे खरे आणि निष्पक्ष दृश्य सादर करण्याच्या उद्देशाने आर्थिक विवरणपत्रे तयार केली जातात आणि म्हणून केले गेले आहेत स्वेच्छेने लागू केलेल्या लेखा मानकांच्या आवश्यकतांनुसार तयार केलेले विद्यापीठासाठी ते अर्थपूर्ण आणि योग्य असतील त्या प्रमाणात.

अ.०२ करमुक्त स्थिती

विद्यापीठ हे आयकर कायदा, १९६१ च्या कलम १०(२३सी)(iii)(b) अंतर्गत करमुक्त करदाता आहे.

अ.०३ लेखांकनाचा आधार आणि लेखांकन मानकांचे पालन

विद्यापीठ त्यांचे हिशेब उपाजित आधारावर ठेवते (२१ फेब्रुवारी २०१४ रोजी झालेल्या विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीतील निर्णयानुसार बँक मुदत ठेवींवरील व्याज उत्पन्न आणि केंद्रीय अनुदान UGC/पगार अनुदान वगळता) सर्वसाधारणपणे स्वीकृत लेखा तत्वांनुसार (GAAP) आणि नियम आणि प्रक्रियांचे पालन करून. 'महाराष्ट्र विद्यापीठे लेखा संहिता २०१४' (संहिता).

इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडियाने जारी केलेले अकाउंटिंग मानके विद्यापीठांना काटेकोरपणे लागू होत नाहीत. शक्य असेल तिथे आणि व्यावहारिकदृष्ट्या विद्यापीठाने स्वेच्छेने अकाउंटिंग मानकांचे पालन केले आहे.

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसे महिला विद्यापीठ
३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आर्थिक विवरणपत्रांचा भाग असलेले वेळापत्रक
वेळापत्रक अ: महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

लेखा निर्णय आणि अंदाज

विद्यापीठाच्या आर्थिक विवरणपत्राची तयारी करताना व्यवस्थापनाला असे निर्णय, अंदाज आणि गृहीतके काढावी लागतात जी महसूल, खर्च, मालमत्ता, दायित्वे आणि त्यासोबतच्या प्रकटीकरणांच्या अहवालित रकमेवर परिणाम करतात जे इतर स्रोतांकडून सहज दिसून येत नाहीत किंवा भविष्यातील घटनांबद्दल अनिश्चितता किंवा व्यक्तिनिष्ठ निर्णय किंवा मूल्यांकन यांचा समावेश आहे. अंदाज आणि संबंधित गृहीतके ऐतिहासिक अनुभव आणि संबंधित मानल्या जाणाऱ्या इतर घटकांवर आधारित आहेत. व्यवस्थापन अलीकडील उपलब्ध माहितीच्या आधारे या अंदाज आणि गृहीतकांचे सतत मूल्यांकन करते. जर अंदाज सुधारित केला गेला असेल तर लेखा अंदाजातील सुधारणा ज्या कालावधीत किंवा जर पुनरावृत्ती केवळ त्या कालावधीवर परिणाम करत असेल तर पुनरावृत्तीच्या कालावधीत आणि भविष्यातील कालावधीत ओळखल्या जातात.

अ.०४ सादरीकरणाचा आधार

१ एप्रिल २०१३ पासून, विद्यापीठ संहितेत घालून दिलेल्या नियम आणि आर्थिक प्रक्रियांचा वापर करून त्यांचे आर्थिक विवरणपत्रे सादर करते.

लेखा धोरणांमध्ये बदल आणि मागील कालावधीतील समायोजने

रोख रकमेच्या आधारावर असलेल्या संहितेचे पालन झाल्यापासून लेखा धोरणांमध्ये बदल केले जातात. (विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेने घेतलेल्या काही धोरणात्मक निर्णयांव्यतिरिक्त) २१ फेब्रुवारी २०१४ रोजी झालेल्या विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीतील निर्णयानुसार.

२०२०-२१ या आर्थिक वर्षात, मागील कालावधीतील समायोजन, जिथे साहित्य जमा झालेल्या अधिशेषाद्वारे केले गेले आहे, जे लेखा धोरणाशी सुसंगत नाही.

अ.०५ एकत्रीकरणाचा आधार

विद्यापीठाच्या एकत्रित आर्थिक विवरणपत्रांमध्ये (CFS) विद्यापीठ (स्वतंत्र) आणि त्याचे विभाग/संस्था समाविष्ट आहेत ज्यात विद्यापीठाचे आर्थिक हितसंबंध आहेत आणि ते त्यांच्या निर्णय घेण्याच्या धोरणावर प्रभाव टाकू शकतात आणि नियंत्रित करू शकतात. खरं तर, विभाग/संस्थांना विद्यापीठाने तयार केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वे, नियम आणि नियमांनुसार काम करावे लागते.

CFS मध्ये वगळलेल्या विभागांची/संस्थांची यादी, जर असेल तर, ती नोट्स टू अकाउंट्स मध्ये उघड केली आहे.

संस्था/विभागांचे आर्थिक विवरणपत्र खालील नियमांचे पालन करून तयार केले आहे. संहिता आणि विद्यापीठाच्या वैधानिक लेखापरीक्षक आणि अंतर्गत लेखापरीक्षकांकडून अनुक्रमे ऑडिट केले जाते, जे विभाग ऑडिट केलेले नाहीत ते वगळता. एकत्रित आर्थिक विवरणपत्रे तयार करताना आणि सादर करताना सुसंगत लेखा धोरणांचा वापर केला जातो. मागील पद्धतीनुसार, विद्यापीठ आणि त्यांच्या विभाग/संस्था आणि आंतर-विभाग/संस्था यांच्यातील थकबाकीचे देयक एकत्रीकरणाच्या वेळी काढून टाकले जात नाहीत जे एकत्रीकरणाच्या सामान्य तत्त्वाचे पालन करत नाही.

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसे महिला विद्यापीठ
३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आर्थिक विवरणपत्रांचा भाग असलेले वेळापत्रक
वेळापत्रक अ: महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

अ.०६ महसूल (अनुदान व्यतिरिक्त)/आणि खर्चाची ओळख

खाते प्रमुख	ओळख तत्त्व
शैक्षणिक आणि परीक्षा शुल्क उत्पन्न	उपार्जनाचा आधार
विद्यार्थ्यांकडून मिळणारे इतर शुल्क उत्पन्न	उपार्जनाचा आधार
सरकारी प्रीशिपमधून मिळणारे इतर शुल्क उत्पन्न	उपार्जनाचा आधार
प्रकाशन आणि छपाईचे उत्पन्न	उपार्जनाचा आधार
अनुदान उत्पन्न	जमा आधारावर
मुदत ठेवीवरील व्याज उत्पन्न	२१ फेब्रुवारी २०१४ रोजी झालेल्या विद्यापीठ व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीतील निर्णयानुसार जमा होणारा आधार
बचत बँकांवरील व्याज	रोख आधार
विविध उत्पन्न	रोख आधार
पगार आणि रोजगाराशी संबंधित देयके	जमा आधार (मार्च ते फेब्रुवारी या कालावधीत वेतन रचना पाळली जाते)
इतर खर्च	जमा आधारावर

अ.०७ सरकारी अनुदान, देणग्या/निश्चित निधी आणि धर्मादाय देणग्या

साधारणपणे, अनुदानेसंबंधित अनुदान देणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी निर्दिष्ट केलेल्या अटी आणि शर्तीच्या पूर्ततेवर पावती आधारावर हिशोब केला जातो. हिशोब प्रक्रिया खालीलप्रमाणे आहे:

महसूल (आवर्ती) अनुदान

आवर्ती अनुदान राज्य सरकार आणि केंद्र सरकारकडून मिळते. आवर्ती अनुदान हे त्या कालावधीतील उत्पन्न म्हणून ओळखले जाते.

मंजूर कर्मचाऱ्यांच्या पगारासाठी सरकारकडून मिळणारे वेतन अनुदान जमा पद्धतीने मोजले जाते, परंतु वेतन रचना मार्च ते फेब्रुवारी दरम्यान पाळली जाते. वेतन खर्चाचा परतफेड न केलेला भाग (मंजूर कर्मचाऱ्यांना दिलेला पगार आणि मिळालेल्या वेतन अनुदानातील फरक) मूल्यांकन पूर्ण होईपर्यंत, ताळेबंदात 'पगार अनुदान प्राप्त करण्यायोग्य' म्हणून पुढे नेला जातो. २१ फेब्रुवारी २०१४ रोजी झालेल्या विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीत जारी केलेल्या निर्देशानुसार.

भांडवली (नॉन-रिकरिंग) अनुदान आणि देणग्या

मूर्त स्थिर मालमतेच्या संपादन आणि बांधकामासाठी निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी अनुदाने आणि देणग्या प्राप्त केल्या जातात. घसारा मालमतेच्या बाबतीत हे भांडवली अनुदानात जमा केले जातात आणि 'शाखीव आणि अधिशेष' अंतर्गत नेले जातात. सदर मालमतेशी संबंधित घसारा अनुदानातून वसूल केला जातो, वगळतालीलाबाई ठाकरसी कॉलेज ऑफ नर्सिंग, यूजी चर्चगेट, मुंबई जिथे अनुदान चाचणी शिल्लक मध्ये दिसत नसल्याने घसारा अनुदानाने वसूल होत नाही. आर्थिक वर्ष २०१७-१८ पर्यंत मालमत्ता खात्यात घसारा डेबिट करण्यात आला आहे ज्यामुळे स्थिर मालमतेचे मूल्य प्रभावीपणे वाढते.

वरील व्यतिरिक्त इतर कारणांसाठी मिळालेल्या अनुदान आणि देणग्यांच्या बाबतीत, त्यासाठी निधी तयार केला जातो आणि सदर अनुदानाशी संबंधित खर्च संबंधित निधीतून वसूल केला जातो.

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसे महिला विद्यापीठ
३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आर्थिक विवरणपत्रांचा भाग असलेले वेळापत्रक
वेळापत्रक अ: महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

अ.०८ स्थिर मालमत्ता आणि घसारा लेखांकन

स्थिर मालमत्तेचे भांडवलीकरण संपादन खर्चावर केले जाते, ज्यामध्ये मालवाहतूक, विमा आणि मालमत्तेला वापरण्यासाठी कार्यरत स्थितीत आणण्यासाठी विशिष्ट स्थापना शुल्क यासारख्या थेट श्रेयस्कर खर्चाचा समावेश असतो. विद्यमान स्थिर मालमत्तेशी संबंधित खर्च मालमत्तेच्या किमतीत जोडला जातो, जिथे ते पूर्वी मूल्यांकन केल्याप्रमाणे मालमत्तेचे कार्यप्रदर्शन / आयुष्य वाढवते.

स्थिर मालमत्तेची विक्री केवळ विल्हेवाट लावल्यानंतरच आर्थिक विवरणपत्रांमधून वगळली जाते. स्थिर मालमत्तेच्या विक्रीवरील नफा/तोटा विक्रीच्या वर्षात घसारा न आकारता मोजला जातो. नफा/तोटा उत्पन्न आणि खर्च खात्यात जमा/घाज केला जातो.

खात्यांमध्ये मान्यताप्राप्त अनुदानातून मिळवलेल्या स्थिर मालमत्तेची विल्हेवाट लावण्याबाबत मर्यादा आहेत. स्थिर मालमत्ता (वाहने वगळता) ताळेबंदात एकूण मूल्यावर उघड केली जातात. संचित घसारा ताळेबंदाच्या दायित्वाच्या बाजूला दर्शविला जातो.

बांधकाम पूर्ण झाल्यावर काम सुरु असलेल्या स्थिर मालमत्तेचे भांडवलीकरण केले जाते.

घसारा आणि कर्जमाफी:

स्थिर मालमत्तेवरील घसारा/परिशोधन हे आयकर कायदा, १९६१ अंतर्गत निर्दिष्ट केलेल्या दरांनी आणि पद्धतीने लिखित मूल्य पद्धतीवर प्रदान केले जातात.

वर्षासाठी घसारा/परिशोधन (वाहनांवरील घसारा व्यतिरिक्त)/घसारा राखीव निधीमध्ये जमा केले जाते आणि ताळेबंदाच्या देयतेच्या बाजूला उघड केले जाते.

मुक्त जमिनीवर किंवा बांधकामाधीन/भांडवली काम सुरु असलेल्या मालमत्तेवर कोणताही घसारा दिला जात नाही. अनुदान विभागात स्थिर मालमत्तेवर घसारा देण्यात आलेला नाही.

अ.०९ गुंतवणूक

गुंतवणूक खर्चाने केली जाते. सातत्याने पाळल्या जाणाऱ्या पद्धतीनुसार विद्यापीठ बँकांकडे मुदत ठेवींमधील शिल्लक गुंतवणूक म्हणून उघड करते. काही प्रकरणांमध्ये, या ठेवींवरील जमा झालेले व्याज नूतनीकरणाच्या तारखेला मुदत ठेवी म्हणून पुन्हा गुंतवले जाते.

अ.१० निवेदनइन्व्हेंटरीरेकॉर्ड करा

प्रकाशने, जर्नल्स, प्रॉस्पेक्ट्स, ट्युटोरियल / अभ्यासक्रम साहित्य, रसायने आणि औषधे खरेदीच्या वर्षात वापरल्याप्रमाणे मानली जातात. तथापि, विद्यापीठ त्याच्या वापर आणि वापरासाठी मेमोरँडम रेकॉर्ड ठेवते.

अ.११ भाडेपट्टे

जेव्हा मालकीचे सर्व धोके आणि बक्षिसे भाडेपट्ट्याधारकाकडे हस्तांतरित केली जातात तेव्हा भाडेपट्ट्यांना वित्तीय भाडेपट्टे म्हणून वर्गीकृत केले जाते.

इतर सर्व भाडेपट्ट्यांना ऑपरेटिंग भाडेपट्टे म्हणून वर्गीकृत केले आहे.

सामान्यतः परस्पर संमतीने आणि परस्पर मान्य असलेल्या अटींवर भाडेपट्टे नूतनीकरण करता येतात.

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसे महिला विद्यापीठ
३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आर्थिक विवरणपत्रांचा भाग असलेले वेळापत्रक
वेळापत्रक अ: महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

अ.१२ परकीय चलन व्यवहार

व्यवहाराच्या तारखेला प्रचलित असलेल्या विनिमय दराचा वापर करून परकीय चलन व्यवहारांचे कार्यात्मक चलनात रूपांतर केले जाते. परकीय चलनांमध्ये मूल्यांकित मौद्रिक मालमत्ता आणि दायित्वे अहवाल देण्याच्या तारखेला प्रचलित असलेल्या विनिमय दरांवर भाषांतरित केली जातात आणि भाषांतरातील फरक उत्पन्न आणि खर्च खात्यात आकारले जातात/जमा केले जातात.

अ.१३ अपवादात्मक वस्तू

जेव्हा उत्पन्न आणि खर्चाचे मुद्दे महत्त्वाचे असतात, तेव्हा त्यांचे स्वरूप आणि रक्कम विद्यापीठाच्या आर्थिक कामगिरीच्या आकलनासाठी त्या बाबी किती महत्त्वाच्या आहेत यावर अवलंबून, उत्पन्न आणि खर्चाच्या विवरणपत्राच्या दर्शनी भागावर किंवा लेखा नोट्समध्ये स्वतंत्रपणे उघड केली जाते.

अ.१४ तरतुदी, आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मालमत्ता

जर एखाद्या भूतकाळातील घटनेमुळे विद्यापीठाकडे सध्याचे बंधन (कायदेशीर किंवा रचनात्मक) असेल ज्याचा विश्वासार्हपणे अंदाज लावता येईल आणि त्या बंधनाची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक फायद्यांचा प्रवाह आवश्यक असेल तर तरतूद ओळखली जाते. ताळेबंदाच्या तारखेला सध्याचे बंधन पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या खर्चाच्या सर्वोत्तम अंदाजानुसार तरतुदी ओळखल्या जातात.

आकस्मिक दायित्व म्हणजे भूतकाळातील घटनांमधून उद्भवणारी संभाव्य जबाबदारी आणि ज्याचे अस्तित्व केवळ विद्यापीठाच्या नियंत्रणाखाली नसलेल्या एक किंवा अधिक अनिश्चित भविष्यातील घटना घडणे किंवा न घडणे किंवा सध्याचे बंधन जे मान्यताप्राप्त नाही कारण ते बंधन पूर्ण करण्यासाठी देयक आवश्यक असण्याची शक्यता नाही किंवा दायित्वाची रक्कम पुरेशी विश्वसनीयरित्या मोजता येत नाही याद्वारे पुष्टी केली जाईल. देयकाची शक्यता दूरस्थ नसल्यास आकस्मिक दायित्व उघड केले जाते.

जेव्हा आर्थिक लाभाचा ओघ येण्याची शक्यता असते तेव्हा आर्थिक विवरणपत्रांमध्ये आकस्मिक मालमत्ता उघड केली जाते. तथापि, जेव्हा उत्पन्नाची प्राप्ती जवळजवळ निश्चित असते, तेव्हा संबंधित मालमत्ता आकस्मिक मालमत्ता नसते आणि तिची ओळख योग्य असते.

अ.१५ सामान्य खर्च आणि समर्थन सेवांचे शोषण

ओव्हरहेड आणि सपोर्ट सेवांचे सर्व खर्च सहसा विभाग/संस्थांना दिलेल्या सेवांसाठी आकारले जात नाहीत तर विद्यापीठ (स्वतंत्र) द्वारे घेतले जातात. जिथे ओव्हरहेड खर्च वाटप केले जातात, तिथे शुल्काचा आधार प्रदान केलेल्या सपोर्ट सेवांच्या स्वरूपानुसार बदलतो.

अ.१६ बॅलन्स शीट तारखेनंतर घडणाऱ्या घटना

जिथे ताळेबंदाच्या तारखेनंतर घडणाऱ्या महत्त्वाच्या घटनांचा विचार व्यवस्थापन परिषदेने खात्यांच्या मंजूरीच्या तारखेपर्यंत केला जातो..